3 ÷ 2

Doby!

U H. H. ½

N°. 28.   A

12

16

DESCRIPTIO NOVA
ELEPHANTI
AVTHORE

PETRO GILLIO ALBIENSE.

In Bibliopolio HERINGIANO.

ANNO
M. DC. XIIII.

ELEPHANTI NOVA DESCRIPTIO, MISSA AD REVERENDISſimum Cardinalem Armaïgnacum, ex vrbe Berrhoëa Syriaca;

AVTHORE PETRO GILLIO.

AB illis literis, quibus proximè ſummam totius noſtri itineris ab vrbe Byzantio vſque ad Tephricem, Mediæ vrbem, inde vſque ad Berrhoëam Syriacam tibi breviter deſignavi, nihil notabilius obſervavi, quàm heri interitum elephanti, eiuſque ſectionem: quæ, quoniam tot per ſecula inaudita inuſitataq; habetur, eam tibi informabo, ſub aſpectumque tuum ſubijciam elephantum, quem ex Perſia ad Regem dominus Aramontius, Regis legatus, pervenire cupiebat, jamq; longo & difficili Mediæ, Meſopotamiæ, Armeniæ itinere confecto,

gulis, cùm eos facilè reijcere potuiſſet: tamen ſe reijci, in latus impelli, ſupplantari, proſterni ita facilè patiebatur, vt etiam ſi ſolo dorſo ad terram adnitens, quatuor pedibus in cœlum erectis, ſupinus conſtitueretur: tamen nullius auxilio ſe facilè invertebat, atque erigebat, alacriterque pugnans ludicras redintegrabat. Quis ex his Strabonem, cæteroſque non rideret? ſcribentes, elephantorum venatores notare arbores, quibus elephanti accumbere ſolent, atque ex altera parte truncum reſcindere, cui beſtia inhæſerit, eamque pariter cum arbore ruere: cùmque reſurgere nequeat, propterea quod crura continuum & inflexum os habeant, ex arboribus deſilientes illam obtruncare. Quod commentitium deprehendi, non modò ex antè dictis, ſed etiam ex eius greſſu, quo cum iter feci quindecim dierum, atque adeò ex eiuſdem extincti ſectione, id quod paulo infra oſtendam, quum adſcripſero exigua quædam, quę ægrotans obſervare potui in eius itinere, quod paſſu gradario tantum cõficit, quantum

festinantes equi. Molliter incedit, vt sessor immobilis esse videatur, non solùm rectorem ascendere tentantem crure flexo incurvatoque in gradum excipit, sed alios quoque asſidere volentes à tergo rectoris. Primum ascendentem crure priore erecto excipit, reliquos crure posteriore similiter erecto. Ita enim crus inclinat, vt ipsum flectat, tibiamque in gradum dispositam, etiam diu suspensam teneat, si quis cunctatur in ascensu. Neque modò si rector iusserit, latere inclinato, & genu flexo excipit assensorem, sed etiam totum latus inclinat, & simul ad terram abijcit eiusdem lateris tibiam priorem & posteriorem, vt facilius, quem rector voluerit, suscipiat. In itinere promuscidem gerit porrectam ad terram vsque, & nisi paululum eam incurvaret, reptantem humi traheret, aut pedibus calcaret: ipsam huc illuc circumfert, semper inquirens aliquid, quod edat, nunquam otiosam habet, nunc folia stringit, nunc herbas decerpit, quas vt fruticosas esse percipit, earum cacumina proboscide corripit: pede

autem

autem radicitus euellit, eo pedis impetu vtens, quo agricola ligonis extirpat frutices: nunc a vicinis quippiam exposcit, & cùm hæc desunt, petras volvit, aut terram proijcit. Promuscidem ita flexibilem habet; vt ea vtatur supina, prona, obliqua, vt modò infra ventrem, modò in latera inflectat abigens muscas, modò reflectat sursum versus, vt etiam supra caput erigat, petens aut accipiens à rectore cibum, modò promuscide pulverem colligat, eumq; spargat in locum, quem muscæ vrgent. Capistro non regitur, neque freno, sed clava ferrea. Gubernator enim sedens in eius dorso, clavam vncinatam præ se gerit, cuius mucrone frontem leviter ferit, cuius metu etiam levissimè tangentis, omnia rectoris jussa obire solet: neque semper rector clavam manu tenere necesse habet, sed duntaxat ex elephanti fronte appendere. Is cùm ad diversoria venit, jamque videt rectorem descendisse, clavam ex fronte pendentem promuscide corripit, in terramque leviter abijcit: id quod in itinere, etiam si rector descendat, &

ſecedat abijcere non ſolet. Promuſcide bibit & ſpirat, ſine ea nullum cibum capere poteſt: quem ut extenſa promuſcide ceperit, eam in os reflectit, eiuſdemque extremam partem pabulum tenentem intra os immittit, vt ſolent homines cochlear. Aquam ita haurit, vt promuſcidem impleat, deinde ipſam reflectit, intraque os promuſcidis extremam partem trahit, benè penitus, tum etiam ex promuſcide aquam in fauces reſpirans attrahit, & promuſcidem, vt mamillam, ſugit. Promuſcide ſpirat & reſpirat magno ſonitu, & longo, cùm dormit. Nam eius ſpiratio tamdiu permanet, vt triginta vocabula proferre poſsis, totidemque a fine aſpirationis ad initium reſpirationis repetere valeas. In reſpiratione tantum temporis ponit, quantum in ſpiratione: quæ utraq; cùm ſit ſonans, velut fiſtula quædam, tamen ſpiratio eſt ſine percuſsione ſoni: at reſpiratio habet quaſdam percuſsiones, velut fiſtula ad tactum foraminum. In luce verſari gaudet, itaque candela ei apponitur de nocte. Quòd autem murem

capita-

capitaliter odit, ideo qui præſunt elephantis, feles habere ſolent in ſtabulis. Quàm juſtum ſit animal, cùm ex alijs illius actis deprehendi, tum ex eo, quod non ſemel vidi, cùm equi vicini avenam & fœnum ediſſet, poſtea ex ſacco, quem fortè in angulo ſtabuli invenit, promuſcide avenam iterum & ſępius deportavit, equoque obiecit edendam: ſimiliter fœnum ſibi datum, promuſcide comprehendens, equo obtulit, ſenſim gradiens, ne equum terreret, equiq; fœnum oblatum comedentis ſupra dorſum promuſcidem poſuit, ei blandiens. Poſtea verò quam in Berrhoëa Syriaca, quam nunc Calep nominant, hyemaſſet, iam iamque ad Regem iter ingreſſurus eſſet, incidit in ægritudinem, quam alij dicebant contractam negligentia rectoris, alij animi angore, quòd rectoris negligentiam ægrè ferens, ipſius latus læſiſſet cornibus. Ex eo tempore viſus mœſtior, & cibi parum appetens: id quod videns ipſe, prædixi rectori, id animal eſſe ex illo genere, quod ex offenſione rectorum ſuorum ęgritudinem

contrahere ſoleret, indeque ſæpe mortem ſequi; proinde eum, cui minas intentaverat, eique verbis linguæ Indicæ iratus fuerat, & iam triduum non viderat, lætus adiret ac conſolaretur. Meam admonitionem rector, vt homo humanus erat, humaniter accipiens, elephantum extra vrbem exhilarãdi cauſa duxit; ſed ſerò. Iam enim morbus conceptus invaluerat, atque in ſtabulum ad veſperam, poſtquam reductus fuiſſet, gravius ægrotare cœpit, pauloque poſt ea nocte magno ſtrepitu totus cecidit in terram, iamiam moriturus. Per horam proſtratus iacuit, magnis gemitibus dolorem teſtans, ac quàm mox, editis ſuſpirijs mortiferis, extinctus eſt. Alij eum veneno interijſſe ſuſpicabantur: ſed nulla ſigna veneni neque in corde, neque in cæteris viſceribus deprehendere potui. Poſtridie cùm illius interitus nuntiatus eſſet mihi, iampridem languenti, & tum valde feſſo ex itione & reditione à foro, vbi equos emeram ad profectionem Hieroſolymitanã, tardè ad eum acceſsi, non tam labore retardatus, quàm dolore

non

non modo meo, quem privatum ceperam ex tam humano comite peregrinationis nostræ: sed etiam magis ex Aramontij legati vehementi angore, quo afficiebatur, cùm eius interitu, tum maximè Regis ex inani expectatione, quam dolebat frustra Regi attulisse. Quæ in causa fuerunt, quamobrem ea observare non potuerim, quæ observanda erant in sectione tam inusitati animalis. Accersiti Syri, camelorum equorumque excoriandorum periti, primùm à genitalibus ad oris labrum inferius gladio pellem secuerunt, deinde vsq; ad dorsum pellem subtraxerunt, crurum pellem ab imo ad summum secantes: mediam diripuerunt, iuncturis inferioribus supra pedem alligatis, gladio divisis, vt plantam pedis cum pelle relinquerent. Sed etiam plures iuncturas reliquerunt vnà cum pelle supra pedem: itaq; scitè eum nudarunt, vt pellis omnium membrorum cõtinua, & integra extracta sit. Cùm dico omniũ, intelligo etiam promuscidem, caudam, scorteum genitalium, vnà cum duobus dentibus extrà prominentibus in pelle

reli-

relictis, quos execare à capitis ofsibus, multis ictibus securis opus fuit. Pelle expulsa, ventrem illius secuerunt. Primùm extraxerunt intestina ingentia, & candidissima, & planè coloris eburnei, ita sinuosa, vt alvos habere quatuor viderentur, deinde viscera nudarunt. Splen longus erat quatuor pedes, largus dodrantem. iecur felle carens ex medio centro quoquo versus habebat pedem, atque eo plus, vbi sunt anguli obtusi: crassum erat septem digitos. Cor amplum pedem unum. Testes intus continet ad alvum alligatos. Lingua eius lata non est, neque plana, sed vergens in formam teretem, desinens in mucronem, pro tanti animalis portione, perpusilla, bene abdita, vt in eo vivente vix videre potuerim. Deinde crura à corpore abscissa sunt, eorumque ossa extracta candidissima, & planè eburnea omnia. Tum apertè vidi quàm mendaces illi sint, qui tradunt elephantoruui crura carere articulis & iuncturis, cum singula duas iuncturas habeant, vnam supra pedem, qua pes adnectitur ofsi tibiæ, inter quam & pedem multi-

multiplex iunctura multis ossibus compingitur, latis alijs super alia structis. Post hanc iuncturæ structuram sequebatur os tibiæ: deinde secunda iunctura genuum & poplitum, supra quam os femoris: deniq; omnia eius ossa eburnea, & tam candida, quam ipsius dentes, quæ periti dicebant esse commoda ad ea, quæ ebore illustrari solent.

DE ELEPHANTORVM OCVLIS.

Cap. I.

Oculi elephanto minores, quàm pro corporis portione: similitudinem oculorum humanorum gerunt, non modò figura, sed etiam affectu ipso. Humani enim & graves & moderati, vt sapientiam, iustitiam, moderationem, reliquasq; animi dotes secundas ab homine præ se gerant. Tanta enim gravitas in oculis est, vt vel ipso nutu regem se animalium, atque adeo humanis sensibus vicinum, proximum profiteatur. Ignotos homines ad se accedentes leves, insolentes, petulantes, oculis internoscere

præ

præ ſe fert à moderatis & gravibus, quos libentius intueri videtur.

DE ELEPHANTI DENTIBVS PROMINENTIBVS EXTRA OS.

Cap. II.

DEntes prominentes extrà, non ex eodem oſſe, neque ex eo loco naſcuntur, quo interiores: ſed illorum radices aliquo intervallo diſtant à radicibus interiorum, atque exoriuntur ab oſsibus anterioribus frontis, at interiores ex capitis lateribus. Errant igitur qui ſcribunt eos dentes ex ore, atque ex maxilla ſuperiore prodire. Ex ore enim non prodeunt, ſed ex pelle eminente ſupra os, qua circundantur ad ſuas radices. Vidi eorum partem exciſam relictam intra capitis os cavam exorientem à fronte paulò infra radices promuſcidis: at maxillę aliquo ſpatio ab eo loco diſtant, itaque potius cornua ſunt, quàm dentes. Errant enim, qui dicunt hos dentes vergere ad terram. Non enim ſurſum neque deorſum feruntur, ſed recti in anteriorem partem ſenſim in fine incurvati ſur-

ſum

ſum verſus, vt linea à media dentis radice ad ſummum mucronem non excederet extra directionem plus digito, ſed in mucrone reſciſsi erant, itaque minus curvi, & breviores erant, longi ſeſquipedem, quorum ſingulorum perimeter in medio habebat pedem.

DE EIVS DENTIBVS INTERIORIBVS.

Cap. III.

DVos interiores habet dentes in ſingulis maxillis, quorum maior eſt perpetuum os, multis figuris diſtinctum, cuius ſuperficies ad libellam plana eſt, longa ſeptem digitos, lata tres digitos, exaſperata in decem velut gradus, ſeu pulvinos, canaliculis diſtinctos, ſerratos & exaſperatos vtrimque dentibus, velut vncinis ſerrularum. Singuli autem canaliculi tranſverſi huius ſuperficiem ſecantes non modo à lateribus, ſed etiam ab vtriſque capitibus clauduntur pulvinis. Alter dens intimus eſt, cuius ſuperficies eſt plana, longa tres digitos, lata totidem etiam exiguis canaliculis exaſpe-

exasperata, in lateribus vtriusque dentis singularum maxillarum apparent pulvini, velut dentes respondentes pulvinis positis in superficie, distincti strijs, velut natura vnum dentem in decem formare condiscente. Dentes igitur maxillares habet octo contra Plinium, qui duntaxat elephanto intus quatuor dentes attribuit; id quod ipse planius perspicies ex duobus dentibus vnius maxillæ, quos harum literarum tabellario ad te dedi.

DE EIVS PEDE.

Cap. IIII.

PLanta pedis prioris rotunda, quoquouersus habens diametrum pedis vnius: at posterioris pedis longa pedem & digitum, larga vndecim digitos. In singulis pedibus anterioribus habet quinque vngulas inter se leviter discretas, sed non eminentes extra rotundam pedis formam: & in parte interiori callus est loco vngulæ quintæ. Planta omnium pedum ęqualis est ungulis, callosa non perpetuo callo, sed divisa fissuris. Tenera

est, &

eſt, & ſpinis penetrabilis. Vngularum ſingularum infera pars plana æqualiſque eſt planitiei plantæ, larga tres digitos, longa quinque digitos, vngula alta tres digitos. Vngulæ ei ſunt datæ partim contra aſperum iter: nam cùm planta ſit tenera, pes adnititur ad terram vnguiculis: partim ad radices extirpandas.

DE EIVS MAGNITVDINE.

CAP. V.

QVoniam vivum, ne mortuum quidem metiri recordatus ſum: poſtea cùm incidiſſem in eius pellem, extenſam quidem, ſed iam exiccatam & cõtractam in ſolario hoſpitis mei, atque in eius oſſa ibidem iacentia, omnia menſus ſum, ex quibus deprehenditur eius magnitudo. Pellis duriſſima, fuſca, accedens ad colorem boum, qui vulgò bufuli appellari ſolent, craſſa medium digitum, lata novem pedes & decem digitos, longa verò à radice caudæ ad frontem tantundem; in qua dimenſione complector colli pellem, largam quinque pedes. Collum brevius eſt quàm latius, os vicinum pectori,

quod oris porcini similitudinem aliquã gerit. Singulorum crurum pellis in medio crure larga duos pedes. Promuscidis pellis larga pedem vnum, & sex digitos, a radice dentium exteriorum ad nares longa quatuor pedes, & sex digitos: in extremitate, vbi nares exitum habent, crassa digitum vnum. Et differt pars inferior à superiore. Nam inferior extremitas, facta velut labrum, larga est quinque digitos, crassa digitum: at pars superior in mucronem desinit, & tres digitos longior existit, quàm inferior pars: sensim desinit in mucronem, initio latum tres digitos, in extremo minimum digitum. Hac superiore parte aperire & tegere nares solet, & eam incurvare, vt nos digitos solemus, cùm aliquid capere volumus. Os cruris anterioris in femore longum duos pedes, cuius medium habet perimetrum dodrantalem. Eiusdem pars attingens genu, habet diametrum pedis, & xv. digitorum. Eiusdem cruris os tibię est longum pedem, & dodrantẽ: cuius pars, quæ adnectitur iuncturæ, ad quam alligatur pes, habet perimetrum pedis

pedis & xiiii. digitorum: eius medium habet ambitum xv. digitorum. Os cruris posterioris femorale longum ii. pedes & x. digitos; eius medium habet perimetrum dodrantalem: huius ossis pars attingens iuncturam, qua alligatur ad tibiam, est perimetri pedalis & xiiii. digitorum. Tibiæ os est duplex, vel potius vnum, partim ita coniunctum vt in suis duobus capitibus sit idem: deinde divisum ab vno capite ad caput alterum in duo ossa, inter se distantia duos digitos, quorum vnum magnum, alterum parvum. Magni quidem perimeter in medio est dodrantalis: ac parvi sesquidigitalis. Caudæ crassitudo iuxta radicem dodrantalis, in medio septem digitorum: extrema cauda crassa quatuor digitos, habet setas longas tres digitos. Auris eius longa pedem vnum, lata pedem & decē digitos: qua tegit foramen aurium sic, vt si velit, ne ventus quidem, neque animalia ingredi queant. Aures movet ut ventilabra: inferior auricula inferior non est digito: foramen auris implet pollex. Auris totius crassitudo non est

crassior reliqua pelle, intelligo à radice ad medium: nam a medio ad extremum panno laneo crassior non est. Circa autem pilos habet longos digitos tres. Eius caro rubra est, ut bufalorum, & tenera, qua aliqui in India vsi, carnem elephantinā affirmabant bubula meliorem. Plura obseruare studentem non permisit ferocitas importuna Arabum eorum, qui statim ut execuerunt, extra vrbem membratim distractum exportarunt, canibus lacerandum.

DE ELEPHANTIS CONSTANTINOPOLIS.

Cap. VI.

DVo elephanti visuntur hodie Constantinopoli, quorum maiorem ita mensus sum. Eius perimeter transiens per medium ventrem & dorsum, est xv. pedum & semipedis: eius altitudo est decem pedum & dodrantis: longitudo ab oculo ad extremum tergum, vndecim pedum & dodrantis vnius: ab oculo ad extremam promuscidem octo pedes, ab oculo ad summam frontem duo pedes & semipes: frons lata tres pedes,

pedes. Proboſcis ab ore ad extremum longa ſex pedes, & tres digitos: ſumma promuſcis habet perimetrum quatuor pedum & ſemipedis. Auris longa duos pedes & ſemipedem: tantundem lata eſt. Crus procerum quinque pedes, duos digitos. Cruris ſummi perimeter eſt quinq; pedum, & ſemipedis: medii cruris ambitus trium pedum & decem digitorum. Imi cruris ſupra pedem perimeter trium pedum & trium digitorum. Pes eſt rotundus, cuius perimeter eſt quinque pedum. Pes habet quinque ungues, leviter diſcretos, quorum quatuor ampli, ſinguli decem digitos, alti ſeptem digitos. Cruris poſterioris ſummi perimeter quinque pedum, ſeptem digitorum: imi trium pedum & ſemipedis. Cauda alta quinque pedes, cuius ſummæ perimeter cubitalis, mediæ pedalis: imæ caudæ ambitus ſemipedalis. Colli perimeter undecim pedum, quatuor digitorum eſt: ipſum collum longum duos pedes & dodrantem. Tibiæ anteriores diſtant à poſterioribus quatuor pedes. Dentis perimeter unius pedis & quinq;

digitorum. Elephantus glaber eſt; excipio caudam extremam, ubi pauci pili, & mentum, ubi rari pili. Cute eſt dura & rugoſa. diſcurſus rugarum eſt cancellatus, & velut reticulatus. altior eſt non modò cruribus anterioribus, ſed parte dorſi anteriori, quam poſteriori. Tibias habet teretes, ſed anteriores teretiores & rotundiores, & ferè æquali craſſitudine: pedeſque rotundos habet, & plantam pedis planam. Promuſcidem ſurſum, deorſum, antè, pòſt, obliquè flectit & porrigit, incurvat, contrahit: modò implicat in cornua, & intorquet variis ſpiris: nunc eam porrigit rectam, nunc obliquam retorquet, modò infrà alvum inter tibias iaculatur, tenentē herbarum manipulum ad abigendas muſcas, modò ſabulum aut pulverem colligit, deinde promuſcide erecta ſpargit ſupra dorſum ad muſcas abigendas. Depaſcitur herbas, promuſcide curvata eas decerpens (ſic enim promuſcidem extendit, & contrahit, ut homo manum): neq; eas ſolùm excerpit herbas, ſed etiam excerptas in manipulum contrahit, ut facilius

cilius eas in os inijcere possit. Pôst enim quam herbas collegit, promuscide eas huc illuc vertat, quoad herbas longas contraxit in manipulum. Cùm autem herbas non multùm longas decerpsit, eas in os promuscide subducit, deinde os movet, ut dentibus interioribus mandat. Collum non incurvat ad pascendū, sed extento collo,& tam eminenti,quàm dorsum eminet: pastum capit promuscide, qua etiam bibit, ita ut intra nares aquam sugendo attrahat: deinde intra os abdit promuscidis plenæ partem longiorem duobus pedibus, quò minus aquæ decidat. Pastor elephantorum sive fœnum, sive frumentum det, utrunq; contrahit in manipulos rotundos Frumentum quidem involuit in manipulum fœni rotundum, longum circiter dodrantem,latum ferè tantundem: eos sive manipulos, sive potius globos frumenti circumplicatos fœno proijcit pastor in terram ante elphantum, quos elephantus, promuscide comprehendens, in os conijcit. Adverti id, quod Aristoteles ante me adverterat, crura posteriora

flectere, more hominis, in anteriorem partem, contrà quàm equus & bos, flectentes in posteriorem.

Bene vale. Ex urbe Berrhœa, emporio maximo totius ditionis Turcicæ.

DE ELEPHANTO MARINO.

Cap. VII.

CVm ex monte Sinæo in peninsula, quam efficiunt duo recessus Arabici sinus, unus appellatus Ælaniticus, ab Ælana urbe, sive Ailaticus ab Aila vico posito in eius intima parte, usq; ad hanc diem nomen retinente apud Arabes, sine diphthongo ipsum pronuntiantes. Alter primò nominatus Hereopoliticus: deinde Arsinoicus, sive Cleopatricius, nunc vulgò Sues nuncupatus; cùm in quā ex monte Sinæo descendissem ad maris Rubri portum, à Græcis vocatum Raithon, ab Arabibus Eltor, ibique ferè mensem expectarē itineris comites, quibus cum tutò redirem in castrū Babyloniæ Ægyptiæ, quod vulgus iam appellat Cairum, multa & varia piscium, à pisci-

bus

bus interim maris longè diversa notavi, è quibus unum duntaxat nunc afferam, quem à nonnullis Arabibus audivi appellari elephantum, à dentibus extra os prominentibus, atq; à tergore elephantino, cuiusmodi multa tergora vidi, quæ mercatores Raïthini vendere solent agrestibus Arabibus, & monachis montis Sinæi, ad soleas calceorum validissima, & perdiu durabilia, si illis utantur ad sicca loca: nam madefacta citius consumuntur: è quibus unum perspexi ea magnitudine, qua tergus existit bubulum, crassitudine digitali, colore fusco. Emi eius dentes pedalis longitudinis singulos, ambitu complectẽtes sex digitos, ut per te colliges ex his, quos ad te mitto.

DE HIPPOPOTAMO.

Cap. VIII.

Hippopotamum, cuius corium ad te dedi, vivum non vidi, sed Byzantij longè antè alterum videram, cuius circa medium transversum ventrem perimeter octo dodrantes cõplectebatur. Colli verò ambitus quinque dodrantes exce-

debat. Eius longitudo à cauda ad frontem sex dodrantũ erat & semissis: frons patebat in latitudinem dodrantalem. tantundem spatij intercedebat inter aures. Oculi distabant inter se semipedem: nares existebant supra rostrum supinũ, inter se distantes palmum minorem: vbi rostrum dilatatur in latitudinem decem digitorum: à rostro summo, vnde eminebat os, vsque ad frontem, longitudo erat sesquipedalis. Aures longæ erant sex digitos. Cauda producebatur in longitudinem quidem paulo plus dodrantem: in latitudinem vero trium digitorum. Eius extrema pars latior erat quam crassior, aliquot pilis hirsuta. Illius pes quatuor digitos habebat vnguibus præditos, longitudine trium digitorum, qui similitudinem gerebant testudinis. Tibia anterior in ima parte paulò supra pedem habebat perimetrum pedalem: tantundem longa erat. Veruntamen ventris ima à terra altior non erat semipede. Oris rictus hiatusque patebat in amplitudinem duorum pedum. Dorsum nigrum erat, at venter subalbidus maculis

culis

culis distinguebatur. Corio tegebatur durissimo exasperatoque ad modum elephanti, idque cùm est siccum: nam aqua perfusum efficitur molle & lubricum. Prope aures & in ventre pellis longè mollior. Animadverti ex eius corio humoris guttas exire, velut videmus ex cortice cerasorum emanare succum lacrymosum. Oculis erat rotundis, ut nihil rotundius viderim, magnitudine non excedentibus oculos parvi vitelli, excepta parte ambiente, quæ valde alba erat. Supercilia pilis carebant, quorum eminentia erat alta tres digitos. In rostro aliquot pilos habebat, sed graciles. In parte oris anteriore atque inferiore duo magni dentes ex vtroque rostri angulo prominebant, etiam ex ore clauso, quos inter existebant quatuor denticuli exigui. Item in parte supera & antiqua duo magni dentes erant, inter quos intercedebant longè minores quatuor dentes. Singulæ maxillæ armabantur septem dentibus: rostrum in quadrum redigebatur. Nam ferè ab imo ad summum eadem erat latitudine, qua frons,

quæ

quæ patebat in novem digitos. Rictus quadratura sita inter duos dentes angulares, quos dixi prominere extra os, intererat ſpatium ſemipedale. Ab Arabibus eius curatoribus percunctatus ſum, quam vocem edere ſoleret? Vnus reſpondit equinam, alter mulinam. Verùm nationi vafræ nihil credens, illius aures paulò gravius vellere cœpi: ſed nullam vocem elicere potui. Arabeſque ſemel & iterum, mercede propoſita, fruſtra ſollicitavi, ut illum cogerent vocem aliquam emittere. Hoc unum duntaxat adnotavi, eodem anhelandi ſonitu reſpirare, quo bos ſolet. Edebat fœnum & cætera, quæ boves & equi edere ſolent. Eius caput ſimilitudinem gerebat bubuli capitis. Tardè gradiebatur, ut ſus perpinguis, quem referebat: in cubando gaudebat verſari in loco humido. Mitiſſimum erat, ſeque palpari patiebatur, oſque impunè aperiri à volentibus ſinebat. In Nilo captum eſſe aiebant. Ille verò, cuius corium ad te mitto, captus fuerat in Damiata urbe, quam Stephanus Tamiatin per literam Taf ſcribit; arbitror,

tror, quasi olim Tamiatin, vnde ostium Tamiaticum, sive Tamiticum. Itaque longè errant, qui putant Damiatam esse Pelusium. Illud enim situm erat in ultimo Nili ostio, quod vidi propinquius Orienti esse, quàm Damiatam, ubi multa antiquitatis vestigia in hunc usque diem extant. Iam verò huiusmodi animal à me informatum, sitne hippopotamus, an chœropotamus, an boopotamus, inquirendum est. Vt autem hippopotamus sit, ex dentibus & tergore duro videtur Herodoto, Aristoteli, Diodoro, Pausaniæ, Plinio, tradentibus hippopotamum dẽtes habere exertos, ut apros, corioq; esse adeò duro, ut ex eo pila missilia, & hastæ fiant. At ijsdem autoribus hippopotamus esse non videtur, qui addunt hippopotamũ iubam habere ut equum, atque bifidos pedes, atque vngulas bubulas. At illud à nobis suprà descriptum iuba caret, vngulas quadrifidas habet, nihil similitudinis gerentes vngularum bubularum. Quamobrem si tot autores recte scripserunt, alius est in Nilo hippopotamus ab hoc diversus. neque enim à

vero alienum esse videtur, Nilum tam fœcundum ferre hippopotamos, & chœropotamos, & boopotamos, ut India fert, non modò elephãtos & tauros, sed etiam chœrelephantos, & taurelaphos. Nam ex hominibus, mihi in multis rebus probatæ fidei cognitis, intellexi in India & Æthiopia inveniri taurelaphos, quibus Indi vecturas factitare solent piperis, aliarumque rerum, atque ex ipsis lac mulgere, & butyrum ex eo facere, carnibusque ipsorum Indos vesci, taurelaphosque Indicos mansuescere, Æthiopicos cicurari non posse. Iidem testabantur se vidisse, & comedisse chœrelephantos. Cosmas Indopleutes eadem sentit, qui temporibus Iustini Imperatoris erudite de India & Æthiopia scripsit; testatur se hippopotami Niliaci dentem vidisse ponderantem tredecim libras. Quod si fortasse tot & tanti à me commemorati scriptores errarunt, male describentes hippopotamum. nam facilius in animali perraro errare potuerunt, quàm Aristoteles in Delphino, omnibus maribus vsitato, dum ipsum tradit non

in

in summo rostro, sed in parte rostri prona habere os. Nam si in Nilo essent sues & boves fluviatiles, amphibia animalia, miror à nullo scriptóre extante illa commemorata fuisse: sed duntaxat hippopotamum & crocodilũ, qui non modò scriptorum monumentis, sed etiam antiquis numismatibus, & colossis Nileis celebrãtur: ut videre licet in numismatibus plerisque, etiam nunc extantibus, atque in Nileo colosso, in hunc diem extante in Vaticani horti ædibus nuncupatis, pulchri aspectus: ubi Nilus Colosseus in sua basi affabrè scalptos habet septem hippopotamos tales, quales habebat, quem antè me dixi vidisse Byzantij, sine iuba, sine vngulis bifidis: & tamen verisimilius videtur, verum hippopotamum Romæ in spectaculis frequenter insculptum fuisse, quam aut suem aut bovem, si huiusmodi vnquã fluviatiles fuerunt. Alexandria proficiscens Byzantium, præter tergora elephanti marini & hippopotami, dedi ad te mercatoribus Massiliensibus pellem chamelopardaleos raram, & rege dignam, & caudam bovis Indici: quo-

quarum aſpectu ut plenius fruare, ſubiungam, quales ſunt vivæ Chamelopardales, etiam quis uſus caudæ Indici bovis. Item ijſdem dedi in caveis incluſos Ichneumonem, mureſque Arabicos & Ægyptios, quos ut clarius perſpicias, addam quæ in ipſis adnotavi.

DE CHAMELOPARDALI.

Cap. IX.

GIraphas, quas Græci & Latini vocant Chamelopardales, vidi in urbe Caira tres, quarum unam ita menſus ſum. Duo cornicula ex fronte eminebant circiter ſex digitos, in fronte media tuberculum exiſtebat, velut tertium cornu, altum circiter duos digitos. Oculis erat magnis, nigris, lætis. Aures excedunt longitudinem dodrantalem. Collum longum ſeptem pedes: cùm caput extollit, ſexdecim pedes à terra effert. Illius longitudo à cauda ad capitis verticem eſt duodeviginti pedum. Tibiæ tam altæ poſteriores, quam priores: at femora anteriora longè altiora poſterioribus, Nimirum dorſum à cauda ad ſum-

ſummum capitis verticem, velut ſcala, velutque tectum carinatum attolitur: totum corpus grandibus maculis diſtinguitur, coloris cervini, obquadratis: ſed in collo magis quàm in corpore, quoquoquo verſus latis circiter dodrantem: at clauſula macularum alba digito latior. Itaque totum corpus reticulatum eſt, neque tamen, ut pardalis, maculas habet rotundas, ſed aut obquadratas, aut oblongas. Infra genua maculoſa non eſt, ſed tota tibia alba. Pes bifidus, ut bubulus. Labrum ſuperum longè eminet ſupra inferum. Cauda tenuis & exigua, in cacumine piloſa. Ruminat ut bos, edit fœnum, & cætera, quæ boves édere ſolent. Iubam habet, ut equus à dorſo ad capitis verticem. In gradiendo claudicare videtur nunc dextris, nunc ſiniſtris non modò cruribus, ſed etiam lateribus. Cùm ex terra cibum aut potum capere habet neceſſe, crura latiſſimè diſtendit priora. non enim, niſi latè diductis, longeque divaricatis tibijs cibum ex terra capere poteſt.

DE CAVDA BOVIS INDICI.

Cap. X.

Indicus bos ferus caudæ comam habet altissimam, subtilissimis pilis capillatam, ex qua Turci & Persæ velut muscaria faciunt, quæ erecta ex summo capitis vertice, velut triplicem pavones cristam iactant, aut ex equi collo appensam, totam caudæ comam gestant.

DE ICHNEVMONE, ET DE MVRIBVS ARABICIS ET AEGYPTIACIS.

Cap. XI.

Qvanta quidem cum Ponticorum, tum aliarum nationum sit varietas murium, ex meis literis, quas ad te anno superiore scripsi, animadvertere potuisti: quanta verò Arabicorum, Ægyptiorumque, nunc non explicabo: duntaxat eorum, quos ad te mitto, attingam variam formam, inter quas primus est Ichneumon, quem murem Pharaonis, alij Ægyptiacum vulgò nominant, dimidio maior est, quam meles, sed longior, & pilis

pilis diversus, longis, duris, colorem habentibus proprium, multis animalibus Europæis communem, quem declarare non possum. Cauda teres & longa est. Rostrum suillum. Oculi acerrimi & vivacissimi. Aures semper erectæ. Hic ille est nobilis ichneumon, qui crocodilum interficit, cùm tamen mansuefacto nihil mitius, nihil ludicrius: assiduis collusionibus gaudet, semper ad ludicra paratus, neque, ut cæteræ huiusmodi feræ, nunc tristis, nunc hilaris. Cùm frigus nocturnum sentiebat, iuxta pectus meum dormiebat, quem dum accipere nolebam, ibat ad pantheras, quæ eadem navi ex urbe Caira Alexandriam vehebantur, interque pantherarum femora, nocturni frigoris fugiendi causa, se abdebat: at ligatus eò cùm penetrare nequibat, se ut herinaceus in pilam contorquebat, capite abdito intra sua genitalia, quæ magno afflatu anhelandi incalfaciebat. Dum cibum capit, assiduè fremit, ringit. Nihil eo volucrius, nihil animosius, ut maxima animalia invadere audeat, ut equos, camelos, elephantos, serpentes

maximos: ut nihil mirum ſit, ſi invadit crocodilum dormientem & oſcitantem. Verùm qua corporis figura, plenius cognoſces ex eo, qui eſt ſcalptus in baſe Coloſſi Niliaci, extantis in Vaticano horto, cauda erecta, & capite elato inſidians crocodilo dormienti. Iam verò mures Arabicos captos in monte Sinæo quinque attuli Alexandriam, è quibus unum ita menſus ſum, in pedibus poſterioribus habentem tres digitos, longos pollicem, carentes vnguibus, excipio unum digitum: in pedibus anterioribus quatuor habet digitos. Pes poſterior longus quatuor digitos, largus digitum unum: cuius planta plana, ut ferè hominis, nigra pelle tecta carente pilis, anterior longus tres digitos, latus pollicem, ſimili pelle tectus. Fronte lata duos digitos, alta quatuor digitos. Flexum duntaxat habens iuxta pedem: à ſumma tibia ad talum nullam flexionem habet: at iuxta talum habet velut cubiti nodum, quo pes vertitur adeò facile in tibia, ut nos ſolemus cubitum flectere in partem interiorem. Colore eſt ſubruffo, & planè

vaccino: alii ſunt colore badio. Omnes à natura cauda privati ſunt, ut illi, quos vulgus appellat cuniculos Indicos, gerentes potius murium ſimilitudinem, quàm cuniculorum, licet magis edentium grunitum nefrendium porculorũ, quàm murium. Vocem murinam omnes ſupradicti mures Arabici emittunt. Maiores ſunt, quàm magni feles. De his Ariſtoteles exiliter loquitur. In Arabia, inquit, mures ſoricibus auctiores, quibus crura priora, vel palmi menſura: poſteriora ad primum digiti nodum habentur. Aliud genus vidi in Armenia & Ægypto. Is, quem deſcribo, longus eſt ſex digitos, crura priora pollicaris longitudinis, vnguiculis prædita acutis quinq; quibus cibum capit, velut manibus: at crura poſteriora longa ſeptem digitos, ſimilia cruribus cervinis. Aures autem erigebantur in pollicarem altitudinem, ſimiles leporinis: pilo tegebãtur ſupernè ſubruffo, infernè ſubalbo. Cauda longa ſex digitos, extrema piloſa. Dentes acutos habet, & in roſtro pilos longos. Vt mures & feles habet myſtacas, à muribus appel-

appellatas potius, quàm ut vulgus Grammaticorum censet ἀπὸ τῶν μυκτήρων. Vidi longè maiores, nempe longitudine palmi maioris. Inveniuntur pedalis longitudinis, & eò plus, erecti, ut homines gradum pedibus posterioribus solis nitentes, saltantes. Cùm gradum sistunt, etiam prioribus pedibus nituntur, celeriterq; currunt. Arvales sunt, in scrobibus degunt. Adiungerem huc varia genera animalium, non modo terrestrium, cœlestium, verùm etiam aquatilium omnium: nisi hoc esset nimium spissum opus atque imperfectum, priusquam expeditis tot meis peregrinationibus valde impeditis, nanciscar vacuum tempus & liberum in aliquo nido senectutis meæ, ubi collatis omnibus meis observationibus, adnotatis iam per vigintiquinque annos in Europa & Asia, possim aliquid novi afferre post infinita multorum commenta, nata in cubiculis calidis & in alta pluma, è foris piscatorijs, & libris piscinarijs compilata. *Bene vale. Ex Aegyptiaca Alexandria.*

FINIS.

HÆC SVNT QVÆ HOC libello tractantur.

HAMBVRGI
Typis heredum Philippi de Ohr,
Anno MDCXIIII.